

Huszka Levente

In The Jules Krúdy Restaurant

*Sprachverwirrung out of Babel,
melynek ihletője egyik tanárom azon
kijelentése volt, miszerint:
„... Nyíregyházán, ahol az éttermekben
minden étel Krúdy Gyuláról van elnevezve...”
Nos.*

Z. a híres-neves a.-i sikeríró, miután megírta a Baszás I., II. és III. részét egy új regényt tervezett, de mivel unta már a „baszás” szót, és tartott attól, hogy rajongói összekeverik a műveket, ezért következő kötetének a Kefélés munkacímét adta.

Dolgozott éjjel-nappal, de egyre kevésbé érezte azt, hogy az írás olajozottan haladna. Ily módon elkezdett Z. (vagy, ahogy oldalbordája becézte: Z.-ke) félni. Vágyait nem lehetett olyan könnyen felkorbácsolni, hisz a korban jócskán benne járt. Úgy vélte, ideje volna kikászálódni belőle, különben elkorhad. A gyomra is korgott. Ezért kórház helyett egy éttermet keresett fel. Az A.-n található számtalan Krúdy Gyula étterem egyikét, amelyekben, mint tudjuk, minden étel Krúdy Gyuláról van elnevezve.

Utaltam rá, hogy egészsége nem volt a régi, így csak a feleségét vitte magával. A kiruccanás nem titkolt célja némi élményanyag, irodalmi eleség gyűjtése volt készülő regényéhez. Reményteljesen, munkavágytól égve lépett be a Krúdy Gyula étterembe, melyről azt hitte, inspiratív forrásként fog szolgálni számára. Az enteriőr, melyet az utcáról láttak, csábító volt: vörös plafon, padló és falak, sárga székek és asztalok. Ám később csalódnia kellett. Miután helyet foglaltak, bosszúsán konstataulta, hogy az étteremben rajtuk kívül nincsen senki. És valóban, minden asztalnál Z. meg a felesége ültek.

„No, nem baj” – gondolta Z. – „Akkor legalább a kulináris élvezetek nyújtotta öröm... az majd segít. Talán nyújt valamilyen támpontot, vagy tamponot, az olyan helyeken, ahol a történet elvérezni készül, valamely természet jóvoltából alkotott nyíláson által.”

Közben megérkezett a három méter magas Pincér, és egy-egy étlapot nyújtott feléjük.

A választék rendkívül széles volt – a Pincér a haján –, bár az árak igencsak borsosak.

„No, nem baj” – gondolta Z. – „Néha élni is kell egy kicsit.” – és cinkosan kacscintott egyet magára.

– Nos, mit parancsol a kedves vendég? – kérdezte a Pincér, felette a megrendelést az asztalról, aztán eltávozott a konyha irányába. Csak ott vette észre, hogy leesett egy „v”, és hogy az „r” és „t” betűket felcserélte. Megfeddte magát figyelmetlenségéért, és ment a Főszakácshoz.

Mindketten, Z.-né és Z.-én egy Krúdy Gyulát rendeltek előételnek, utána egy Krúdy Gyulát, hozzá egy kis Krúdy Gyulával. Bornak pedig egy tavalyi évjáratú Krúdy Gyulát.

Z. elkedvetlenedett. A hely nem váltotta be a hozzá fűzött reményeket. Felesége pedig, aki egy általa kiötlött regényhős volt, sajnos nem volt jó társalkodó partner, így jobb híján magával beszélgetett gondolatban.

„Vajon, ha egy mondat végére kerül a nevem, akkor két pont jön utána vagy csak egy?” – kérdezte magától Z.

– „Hmm...”

Kiélt, halott arcát unottan emelte föl. Lomha és üres tekintete a Pincért kereste. Fintorgó ajkai hangtalanul formálták a káromkodásokat. Intertextuálisan meggyújtotta a cigarettáját, és valószínűtlenül felállt a helyéről. Pirosas léptekkel megindult a mosdó felé. Ekkor nyilallt belé a felismerés, hogy egy támadás felér egy rósejbnivel reggelire, amelynek íze a vaduzi reggelek selymesen halk, lila illatát idézte fel, amikor a kiöregedett varrónők tizenhat éves lányai, kiknek ajka olyan, mint a virágszirmok íve és csipkés kesztyűt hordanak, és leveleik aljára csak a monogramjukat írják, bájosan merengnek a Ligur-tenger irányába, szemükben pedig az ódon dómtornyok körül nyaranta szállingózó lanyha fuvalatok szelídsége tükröződik, amelyről eszébe jutott, hogy léptei puhán koppannak a földön, és oldalt hajtott fejjel azon gondolkodik, vajon hány jelző kell még ahhoz, hogy végre elérje a budit és szarni tudjon egy jót. Semennyi, ugyanis most önkényesen visszaültetem a helyére és már jön is a rendszerető Pincér és ~~visszatesz~~ visszatett mindent múlt időbe, kiebrudalta az étteremből a részegen óbégató Terjengős Stílust – senki se tudta, mi módon került ide –, akinek hangját még egy ideig hallották, majd letette az asztalra a tálcaikat és az üveg bort.

A bor és az előétel nagyon ízlett nekik. Z. élvezettel szemlélte, amint a metélttészta hosszú szárai a levesbe érve kibomlottak csomójukból és giliszták módjára lomhán tekeregni kezdtek a keverés hatására. Egyedül a második fogásnál támadt némi nézeteltérés.

– Már megbocsásson uram, de én egy Krúdy Gyulát kértem – mondta Z., aki ki nem állhatta az ilyen félreértéseket.

– Uram, kérem ez egy Krúdy Gyula – válaszolt a Pincér, aki ekkor szembesült először Z. vélt korlátoltságával.

– Nem, ez egy Krúdy Gyula, én viszont egy Krúdy Gyulát rendeltem – szólt sebesült önérettel Z.

– No, látja, akkor hol itt a probléma?

– A tényeromban maga ökör! – csattant fel Z. teljesen kikelve magából, csak úgy habzott a szája, remegett egész testében a dühtől. – Ha én azt mondom magának, hogy hozzon Krúdy Gyulát, akkor Krúdy Gyulát hozzon, ne pedig Krúdy Gyulát, értve vagyok?! – ordította és a földhöz vágta a tényért. A Krúdy Gyula harcsabajsza szomorkásan, de úriemberhez méltóan terült szét a padlón.

A Pincérnek erről eszébe jutott egy történet, amit nem is olyan rég olvasott.

Lápfalvy Sámuel, a híres író, temetése után néhány hónappal kikelt a sírjából, hogy befejezhesse azt a jelenetet, amelyet váratlanul bekövetkezett halála miatt sajnos nem volt alkalma megfelelően kidolgozni. A föld alatt összebeszélt egy rác hajóskapitánnyal, helyettesítse őt addig, amíg visszatér.

Lápfalvy lerázta magáról a nedves földgöngyöket, és az undok gilisztákat, akik a mogorva házmesterekre és a húslevesre emlékeztették, majd a halottakra egyáltalán nem jellemző ruganyos, gyors léptekkel a temetőkapu felé vette útját. Ekkor jutott eszébe, hogy az ő, aki bizonyára a kapu melletti kisházban bóbiskol, talán rossz néven venné, ha csak úgy kiszökdősnének innét a holtak. Lápfalvyt, megannyi rémisztő mese és szerelmeslevél szerzőjét ez nem tartotta vissza attól, hogy benyisson a temetőszolga otthonába, ahol, ahogy számított rá, alva találta az árnyékvilág eme buzgó Kerberoszát. Egyetlen szűk szobából állt az egész ház, ahová Lápfalvynak gömnyedt háttal és berogyasztott térdekkal kellett beszu szakolnia magát. Ebben a helyiségben volt egy kis asztalka, erre hajtotta a fejét az ő, akit álmában tyúkok ettek meg, miután kiűzte a törököket az országból. Az asztalkán egy üveg villányi bor állott. Lápfalvy illetlenül nagyot húzott belőle, majd kiszökkent a temetőből.

Az utcán, ha járókelőkkel találkozott – főleg zavaros tekintetű nőkkel és kétségbeesett férfiakkal, akik biztos kártyaadósságuk törlesztéséért kopogtattak be tehetősebb barátaikhoz –, félve hajtotta egy árnyékos szegletbe a fejét, nehogy felismerjék. Ám ahogy jobban körülnézett észrevette, hogy akiket most lát, azok régen elhunyt ismerősei, szerelmei, barátai. Ott sétált leszegett fejjel a híd felé Tárcsa Sándor, az együgyű, kancsal futár, aki, ha az urak kinevettek elálló fülei miatt, mindig elvörösödött és csak másnap hajnalban lelték fel őt egy kocsmaszal alatt, üres korsókat ölelgetve. Aztán ott volt Katinka, a patikus felesége, aki a duhaj életű Lápfalvy szeretője volt egy időben, és akivel oly sokat sétált a falun túli búzamezők mellett, mert féltékeny, félcédulás férje egyedül arra nem találhatta meg őket. Ott volt az összes halott, akivel életében valaha dolga volt. Nem ismerték fel őt. Bánatukba voltak temetkezve.

Lápfalvy összeszorult torokkal futott hazáig. Lakásába, egy hónapos szobába érve – irodalmi tekintélyéhez méltatlan földszinti odú, melyet a házmester nem adott el, abban reménykedve, hogy némi haszna származik majd a végrendelet nélkül maradt író személyes tárgyainak eladásából – azonnal az íróasztalához ült. Gyertyát gyújtott, elővette a tintásüveget, a tollat és a füzetet, melyben a befejezetlen történet volt. Egészen másnap hajnalig ült a lap felett kezében a tollal. Semmi nem jutott eszébe, elméje üres barlang volt, és a közeli templomtorny harangjának visszhangja riadt és bűdös denevérként csapkodott benne. Amikor a felkelő nap nyújtózkodó, álmag fénye bevilágította a szobáját, a kezére pillantott. Hullafoltos hókabór, foszlott kar, itt-ott kilátszottak az inak és a hús, pálcikavékony ujjai gyászkeretes karmokban végződtek,

és szorították a régi, megszokott tollát. Mindez siralmas volt, de ahogy egy pillanatra elterelte valami a figyelmét az alkotásra való képtelenségről, máris megszületett fejében az első mondat, amely felvette a történet fonálát, aztán a második, majd a harmadik, és írni kezdett ekképpen:

A Pincér, akit egyébként Z.-nek hívtak, és számos híres sikerkönyv fűződött a nevéhez, például a Baszás-trilógia, és jelenleg alkotói válsággal küszködve írta negyedik bestsellerét, a Kefélést, tehát Z. a Pincér alázatosan fejet hajtott Z. előtt.

– Elnézést, uram – motyogta. – Elnézést a tévedésért. Ilyen többet nem fordul elő.

– Remélem is – szólott vissza Z. megvető hangszíjjal. – Beszélni akarok a főszakáccsal! Azonnal hí...!

– Bocsánatot kérek, hogy félbeszakítom, de itt úgy szokás mondani „a Főszakáccsal”.

Z. egy kissé meglepődött ezen, mérge varázsos gyorsasággal lecsillapodott.

– Akkor a Főszakáccsal szeretnék beszélni – érezte, mennyire ellágyult a hangja, ezért még haragot tetetve hozzátette: – Azonnal hívja ide!

– Pillanat, uram, pillanat – mondta a Z. a Pincér. Hátat fordított Z.-nek, benyitott a konyhába és átöltözött a Főszakácsnak, merthogy ő volt a Pincér és a Főszakács egy személyben. Visszament Z.-ék asztalához, udvariasan szabadkozott egy csipetnyit a Pincér figyelmetlensége miatt, amúgy főszakácsoskodva. A dologról igazán nem ő tehet, hiszen a rendelést a Pincér veszi fel.

Z. a Főszakács jelenlététől és szavaitól megenyhülve már nem vette annyira zokon a történeteket, és a Főszakács fülébe súgta a kért Krúdy Gyula receptjét. Az bennfentesen bólintott, miközben igyekezett nem érzékelni Z. áporodott szájszagát. Visszament a konyhába, hogy elkészítse a Krúdy Gyulát, majd eszébe jutott egy vers, melyet még tíz éves korában költhetett, és Szájszagú zápor volt a címe.

Pár perc múlva megjelent a Pincér bűnbánó arccal – látszott rajta, hogy a Főszakács rendesen leteremtette –, vitte a tálcán a Krúdy Gyulát, az asztalra tette és fölemelte a fedelét, egy kanna benzin és egy doboz gyufa volt benne. Z. a Pincér leöntötte Z.-t, Z. asszonyt és az asztalt benzinnel, ünnepélyesen felemelte a gyufásdobozt, kivett belőle egy szál gyufát, meggyújtotta, és az asztalra hajította. Egy másodperc alatt lángokban állt a pár, elégedetten nyaldosták az ingyenceknek szánt lángnyelveket.

Mikor befejezték az étkezést, a Főszakács ment ki hozzájuk – miután kirúgta a Pincért, aki aznap öngyilkosságot követett el –, és megkérdezte:

– Hogy ízlett a Krúdy Gyula?

– Köszönöm – válaszolta Z. elszenesedett porhüvelybe, – teljesen meg vagyunk elégyve.